

Let ljudstvu v pouk in zabavo.

[illegible]

Ta je bila tako vtopljena v hvaležno molitev,
da ga ni opazila in nepremično klečala nekaj časa.
(Dalje prihodnjič.)

da pri ljudeh, ki so že več dni ležali

Tako veličastne slavnosti slovenski Maribor še ni videl. Ljudske množice je prešinila jugoslovanska misel tako globoko, da iste ne bo mogla več izruvati iz srca naših ljudi ne hujskarija in ne kruta sila.

Kako so zmagali Italijani.

(Jugoslovani na Piavi.)

Bivši avstrijski poročnik Mijo Ajvazović, doma iz Dolac-a blizu Travnika v Bosni, je podal ob koncu meseca oktobra 1918 jugoslovanskemu poslanstvu v Rimu sledeče poročilo (povzeto po „L'Adriatico Jugoslavo“ št. 4 z dne 22. 8. 1919):

„Služil sem pri 50. avstrijski inanterijski diviziji, 100. brigadi. Divizija se je nahajala maja meseca 1918 v postojankah na Piavi onstran vasi Alana in gore Ozok do onstran gore Semuzio. (Imena so povzeta po specialnem avstrijskem vojnem zemljevidu.) Ene 19. majnika je bil naš bosanski polk štev. 1 preložen iz postojank na Monte Madalo, Ozok in Spinuzio v vas Nemeggio (III. bataljon) in Zermen (I. in II. bataljon). Dne 23. majnika nas je obiskal maršal Borojevič, ki je imel nagovor na častnike in izrazil upanje, da bo v kratkem zopet naš polk podal dokaz svoje priznane hrabrosti.“

Temu obisku je takoj sledilo pomnoževanje municije, vezbanje vojaštva, delo se je fotografirane slike, načrte laških postojank in razne brošure, izmed katerih tudi eno, ki je podučila, kako se polastiti plena Velika ofenziva je bila pred durmi.

Častniki češko-slovaške in jugoslovanske narodnosti so takoj začeli premišljevali, kako bi se dalo preprečiti vsak uspeh te avstrijske ofenzive. Bilo nas je 16, ki smo se vsak dan shajali v neki privatni hiši ter natanko proučevali vsako posameznost, ki smo jo mogli dobiti glede postojank, zasedenih od avstro-ogrške vojske. Zlasti jugoslovanski in češko-slovaški letaki, ki so nam jih metali italijanski ero-plani, so nas podžigali k temu koraku. Letaki nam so naznanjali, da je nemška ofenziva na Francoskem strla, da Amerika vozi v Evropo veliko armado, da se Jugoslovani in Čehoslovaki v Italiji zbirajo, da gredo v boj zoper osrednje velevlasti. Dne 13. junija je moral naš bataljon iti v postojanke. Na predvečer je komandant bataljona, stotnik Popov, zbral okoli sebe častništvo.

Določeno je bilo sledeče: 1. avstrijska ofenziva se začne dne 15. junija in bo segala od gardskega jezera do morja. 2. Glavne točke, kjer se bo skušalo prebiti sovražne vrste, bodo med Asiagom in Primolanom v smeri Vičenze—Padua, potem med M. Grappa in Piavo s ciljem Bassano—Citta della Venezia ter med Monte Tomba in Montello z namenom obkoliti tri dve gori in priti posadki na M. Grappa za hrbet. 3. Čez Piavo se bo šlo na več mestih. 4. Bobneči ogenj se bo začel ob polnoči ali ob 2. uri v jutru. Da pa laška artilerija ne bi ovirala zbiranja avstrijskega vojaštva, bo morala avstrijska artilerija skozi dve uri s plinovimi granatami obstreljevati italijanske postojanke. 5. Naša divizija bi morala zavzeti Monte Meletta in upostaviti zvezo z 20. honvedsko divizijo, ki bi bila med tem zavzela Monte Tomba in se potem sesla na Monte Tallone s 3. bataljonom našega bosansko-hercegovaškega polka št. 1. Obe diviziji bi bili potem nadaljevali prodiranje proti Bassano.

Stotnik Popov nam je razložil najmanjše podrobnosti operacijskega načrta. Vsak bataljon, vsak vod, vodovaja je imel svojo z matematično natančno izdelano nalogo. Jaz sem bil določen za poveljnika oddelka za plen pri našem bataljonu (Sammel-offizier). Kako se naj pleni, zlasti zasebno imetje, je bilo razloženo v posebni brošuri („Sammlung der Beute“). Častniki so se bili v ta namen pripravili z velikimi kovčki, posebni nemški avtomobili so že čakali na plen. Za vsako vrsto plena je bila določena posebna nagrada: za nepoškodovane topove nad 150 mm kalibra 900 K, za topove nižjega kalibra 400 K, za nepokvarjene mitraljeze 80 K itd. Tudi za živila, obleko, obutalo, avtomobile, ki bi se bili dobili, je bila nagrada. Za enega živega Čehoslovaka je bilo obljubljeno 300 K in takojšnji dopust.

Dne 14. junija je bil III. bataljon naše divizije v improviziranih postojankah takoj za I. vrsto, v kateri je stal III. bataljon, II. bataljon bi nam moral slediti med ofenzivo. Od vseh, ki smo se dogovorili, da gremo k Italijanom, se nam je posrečilo samo štirim: poročniku Navara (Čeh), zastavonoši Petrovič (Srb), meni in nekemu podniku (dependente) Navare.

Že ob 3. uri popoldne smo se napotili proti italijanskim postojankam. Krila nas je nekoliko gosta megla, drugače bi nas bili opazili. Radi slabega terena hodili smo štiri ure med postojankami. Ob 1/8. uri zvečer smo dospeli do prvih italijanskih straž. Povedal sem svoje in svojih tovarišev imena najprej nekemu stotniku, in nato nekemu majorju, kar mi je bilo znano. Pri stotniku je bil neki artilerijski častnik, katerega sem opozoril, naj po 11. uri namerno ogenj na dolino Alana, kjer se bo zbirala 20. honvedska divizija in nato na vse črte, ker se bodo pravno v tistem času storile najvažnejše priprave za ofenzivo.

Res, Italijani so pričakovali ofenzivo, pa niti niti niso o njeni moči, niti kje se bo začela in niti verjeti niso hoteli, da se bo začela že v nekaj urah. Naša poročila so napisali na oboje pole. Razposlali so brzojave na več vojaških poveljstev in se pripravili, da sprejmejo avstrijski napad. Broši št. 11. uri po

noči so začeli obstreljevati avstrijske postojanke, kakor smo jim mi to nasvetovali. Vjetniki in begunci so nam pozneje pravili, kak velikanski uspeh da je imela ta kanonada.

Po 10. uri zvečer so nas poslali k 50. diviziji 4 armade. Vprašani po vzroku našega bega, smo odgovorili „iz političnih motivov.“ Pokazal sem od Trumbiča in Kujundžića podpisano jugoslovansko proklamacijo, v kateri se je poročalo, kako se čehoslovaški in jugoslovanski vojaki v Italiji bojujejo proti Nemcem in Madžarom ter sem posebej povdral, da sem bežal zato, da oškodujem avstrijsko ofenzivo in se pridružim svojim bratom.

Major višjega poveljstva, s katerim sem govoril, nas je najboljšje sprejel, toda tudi on ni verjel, da bi se ofenziva začela tako kmalu. Ko smo mu povedali, da so Avstrijci že porazdelili rezerve za tri dni, da so vse priprave za napad že gotove, da je vse vojaštvo že na svojem mestu, kjer se bo bojevalo in da so že vsi poveljniki prišli v obližje I. bojne črte — začel je verjeti. Povedal sem majorju, kolikor sem izvedel od stotnika Popova ter sem mu do pičice vse pokazal na posebnem zemljevidu, kolikor sem videl na lastne oči in smo si jaz in tovariši zapomnili. Povdarjam, da so tudi te naše podatke zabeležili in da se je pri tem pisalo na dolgo in široko. V slučaju potrebe sem pripravljen povedati na drobno, kakšni so bili dotični naši podatki in kako so lahi naše nasvete dobrohotno sprejeli in kar najzvestejše izvedli. Morebiti bi bili Italijani brez naših obvestil doživeli drugi velik poraz, drugi Tolmin.

Tako poročnik Mijo Ajvazović. O Jugoslovanih, ki so v drugih odsekih piavske črte na predvečer nameravane ofenzive Italijanom prinesli obvestila največje važnosti, tukaj ni niti govora. Imamo še veliko listin, ki dokazujejo, kaj so storili Jugoslovani, da bi ovirali avstrijsko ofenzivo na Piavi, toda najkrajši in najbolj prepričevalen dokaz pa je uradno poročilo od dne 28. julija 1918, v katerem je general Borojevič lakonično poročal, da se imajo Italijani največ zahvaliti za svoj uspeh izdajstvu Jugoslovancem, ki so se borili v avstrijski vojski. In za plačilo nam hočejo sedaj Italijani ugrabiti naše kraje! Kje je pravica?!

Za naše ljudi.

Sedaj mrgoli med našim ljudstvom toliko raznih apostolov, raznovrstnih časopisov, da naše ljudstvo mnogokrat res ne more prav razložiti, kar je naše in kar ni. Med kmete prihajajo rdečkarji, ki tjiijo pod vodstvom židov, prihajajo razne druge »demokratske« stranke, ki pa so le tako dolgo prijateljece kmets in delavca, dokler rabijo njegove glasove Socialdemokratske in liberalne stranke ne stojijo na načelih krščanstva, temveč že komaj čakajo, da bi mogle uveljaviti svoj protikrščanski program: ločiti cerkev od države, vreči sv. razpelo iz šol in povsod v javnem življenju strnoglavit krščanstvo ob tla. To stoji! Vse politične stranke in organizacije, ki so pred vojno bile ali socialdemokratske, liberalne ali svobodniške ter so si sedaj radi lepšega nadjale naslov »demokratske« ali kaj takega, so več ali manj podružnice velike svetovne organizacije brezverstva. »Narodnost«, »demokratizem«, »skrb za kmets in delavca«, vse to je le maska ali krinka, pod katero skrivajo svoje bistvo in svoj pravi namen, ko hodijo med ljudstvo. Mi stojimo na stališču, da bo troimenemu jugoslovanskemu rodu le tedaj zagotovljen obstoj, če bo ostal zvest krščanstvu. Narod, ki zgublja vero svojih očetov, bo propadel, če tudi mu »rodoljubje« in »narodnjaki« pri polnih časih rujnega vinca napivajo in proslavljajo njegovo svobodo.

Zatorej slovensko ljudstvo, slovenski kmet, slovenski uradnik, slovenski delavec, slovenski obrtnik izogibaj se onih, ki te hočejo na tihem ali javno odtujiti krščanstvu. Da pa boste vedeli ločiti zdravo zrno od nezdravega vam pokazemo, kar je naše.

Naša politična organizacija za vse slovenske pokrajine je Vseslovenska ljudska stranka (VSL). Njene podorganizacije so ali SLS, ali Kmečka Zveza (SKZ). Poleg tega še imamo celo v isto okrajnih in krajevnih katoliških narodnih društev ter okrajne in krajeve odbore SKZ. Naši pristasi naj gredo le na take shode, zborovanja drugih strank niso za nas.

Naša nepolitična organizacija je Slovensko krščansko socialna zveza, v kateri so združena bralna, izobraževalna društva ter mladinske zveze.

Naša delavska organizacija je Jugoslovanska strokovna zveza v Ljubljani.

Naši politični časopisi so: »Straža«, »Slov. Gospodar«, »Male Novice«, »Slovenec«, »Večerni list«, »Domoljub«, »Naša moč«, »Mir«, »Dolenjske Novice«. To so listi, ki jih lahko vzame vsak katoliško rojen Slovenec v roke, jih širi in agitira za njih napredek.

Mi stojimo odločno na stališču, da v strankarskem gibanju ne sme priti do osebnih bojov,

ne do ostudnega blatenja in napadanja. Strankarski boji naj se vršijo v mejah poštenosti. Posebno pri nas na meji se moramo vzdržati kvarnih strankarskih bojov in razprtij. Radi tega je izdajalec našega rodu vsak, ki iz samega strankarskega samoljubja ruje in vrta, tudi na jezikovni meji proti naši stranki, dasiravno mu je dobro znano, da je bila naša stranka edina, ki je v resnih in težkih časih naše obmejno ljudstvo organizirala v boj proti narodnim nasprotnikom.

Italija — brezmejna v svoji pohlepnosti.

Brezmejni pohlep zemljelačnega Italijana je bil povod za predsednika Wilsona, da je v posebni spomenici javnosti obrazložil, da so italijanske zahteve pretirane, docela neopravičene ter da Dalmacije in Reke ne more priznati Italijanom. Italijanski zastopniki v Parizu so nato pričeli igrati komedijo, kakor je to sploh pri Italijanih navada. Ko se je nekdanja avstro-ogrška armada umaknila z ozemlja, na katerem je Italijane opetovano pretepla, so italijanski vojaki nastopali v ulogi zmagovalcev ter so z vojaško močjo zasedli prazno ozemlje.

To je bila komedijska zašedba dežele, v kateri ni bilo sovražnika. Komedijanti pa niso samo italijanski vojaki, marveč tudi laški državniki. Ko so uvideli, da proti Wilsonu v Parizu ne morejo uspeti, so zapustili za nekaj časa Pariz, čes, treba je sklicati italijanski parlament in vprašati italijansko ljudstvo, kako ono sodi. Da pa bo to ljudstvo sodilo tako, kakor želi italijanska vlada, zato že skrbi ministriški predsednik Orlando. Na svojem potu iz Pariza skozi Italijo v Rim je vseposodi nastopil kot največji hujškač. V Genovi je rekel, da bo Italija kljubovala vsemu svetu, Italija ne more poginiti v sramoti. Slično in še grše je hujskal v Rimu. Tamkaj je naravnost podžigal ljudstvo za novo vojno. Po štiriletnih nepopisnih žrtvah, tako je rekel Orlando, stojimo sedaj morebiti pred novimi žrtvami. Italija je v tem trenutku pripravljena. Italija je sedaj večja, kakor meseca maja 1915. Da bodo te nesramne hujskarije pri zapeljanem ljudstvu zalegle, je gotovo in že naprej je sigurno, da bo italijanska zbornica, ki se je sestala dne 29. aprila, pritrdila Orlandovi požrešni politiki. S tem cela reč ne bo spremenjena: odvzete slovenske in hrvatske zemlje je in ostane rop in če to sklene italijanski parlament, je s tem le samo povečano število roparjev. Tako sodi ves omikani svet in tako bo tudi sodil Wilson, ko se bo Orlando vrnil v Pariz ter prinesel s seboj sklep italijanske zbornice. Naj Italijani še toliko kričijo ter rožljajo z orožjem, omikani svet bo ostal miren, ker pozna italijanske pajace.

Ureditev prometa s kvasom.

Od 1. maja naprej se bo nakazoval kvas v mariborskem okraju trgovinam, ki so spodaj naštet. Vsaka trgovina dobi gotovo tedensko množino, ki je označena v kilogramih v oklepaju. Druge trgovine ne dobijo več kvasu. Pritožbe radi nepravilnega razdeljevanja ali radi premajhne množine naj se dpošljejo okrajnemu glavarstvu. Cena kvasu je 13 kron za trgovce pri tovarni, 16 kron za nadrobno prodajo. Seznam trgovin: 1. Povoden Franc, Ribnica Brezno (10). Oder Ivan, Sv. Lovrenc (30). 2. Pečnik Alojz, Selnica ob Dr. (30). 3. Fikfak J., Mar. Polčava (5). 4. Oder Cecilija, Fala (20). 5. Sernc Mihal, Ruše (25). 6. Zemljid Franc, Limbuš (15). 7. Mulec Franc, Studenci (40). 8. Marko Adalbert, Pobrežje (30). 9. Kostajnski Mar., Sv. Martin pri Vbg. (10). 10. Horvat Mar., Pobrežje (10). 11. Ostruh Rezi, Sv. Peter (10). 12. Razdelilnica Lažaršberg Krčevina (25). 13. Pol Hans, Maribor (20). 14. Smonik Maks, Svečina (5). 15. Rojko Konrad, Zg. Sv. Kungota (15). 16. Plevnik Marija, Št. III v Slov. goricah (25). 17. Haki Spilje (15). 18. Hamer Alojzija, Ceršak (10). 19. Kranjc Jožef, Sv. Barbara (10). 20. Škerlec, Sv. Benedikt (15). 21. Verglez J., Sv. Jurij v Slov. goricah (10). 22. Arnuš, Sv. Jakob (10). 23. Heitei Kaj., Sv. Lenart (15). 24. Dimnik M., Sv. Lenart (15). 25. Lorber J., Sv. Rupert (10). 26. Čaus Tezija, Sv. Trojica (15). 27. Tušak Franc, Sv. Anton (10). 28. Baumgartner, Sv. Marjeta ob Pesnici (15). 29. Polajnsko Franc, Slivnica (10). 30. Böhm, Fram (5). 31. Kodrič Ivan, Fram (10). 32. Šijanec Andrej, Račje (10). 33. Novak Franc, Podova (5). 34. Macun Anton, Sv. Marjeta ob Drav (5). 35. Lebe Ivan, Pivola (5). 36. Ravnjak Albert, Dobrovoce (5). 37. Tišler filijalka, Pragersko (15). 38. Sicherl Egelbert, Sp. Polskava (5). 39. Urašek Franc, Zgor. Polskava (5). 40. Pinter Anton, Slov. Bistrica (15). 41. Omerzu Danijel, Slov. Bistrica (15). 42. Krošelj Ivan, Laporje (5). 43. Vočanik Franc, Sp. Poljčane (20). 44. Vorša, Sv. Martin na Poh. (8). 45. Košorok, Makole (5). 46.

Kavčič Franc, Studenice (3). 48. Filijalka Vodenik, Hoče (5).

Politične vesti

Dr. Korošec, minister za prehrano v naši državi, potuje sedaj po Bosni in Dalmaciji, da se prepriča, kako stojimo glede prehrane. Povsod ga sprejemajo zelo slovesno. Dr. Korošec hoče vse kraje naše Jugoslavije pravično preskrbeti z živili. Odpravi hoče verižno trgovino in tako uplivati, da ne bodo izsesalci ljudstva tirali cene kvišku.

Slovenski delegati pri Wilsonu. Iz Pariza se poroča, da je v petek, dne 25. aprila, ob 11. uri dopoldne sprejel Wilson slovenske delegate dr. Ivana Schwelga z Bleda, dr. Gustava Gregorina iz Trsta in dr. Bogumila Vošnjaka iz Stajerske. V razgovoru, ki je trajal pol ure, so delegati razložili položaj Slovencev. Predsednik je poslušal z živim zanimanjem njihovo poročilo. Delegatje so izročili gđd. Wilsonovi album z 10.000 podpisami slovenskih deklet.

Zopetni nemški napadi. V petek, dne 25. aprila, zvečer so v Dedoncih pri Radgoni renegati vrgli predsedniku izobraževalnega društva Pintariču gorčo ročno granato na posteljo, ko je spal. Pintariču je raztrgalo noge in je kmalu nato umrl. Pogreb se je vršil v ponedeljek, dne 28. aprila. To je sad dela dr. Kamnikerja. Zahtevamo takoj varstva od vlade. Ljudstvo obupuje, zaščite ni nobene.

Rdečkarji nastavljajo mreže. Stranka nezadovoljnih, t. j. brezverski socialni demokratje, hujšajo sedaj tudi med kmetiskim ljudstvom in ga skušajo dobiti v svojo stranko. Iz Vojnika nam pišejo o tej zadevi: Kakor drugod, tako tudi pri nas hočejo kiriti socialni demokraciji svoj evangelij brezverstva, nezadovoljstva in boljševizma. Prirejajo shode in nas vabijo, češ, pristopite k nam, potem boste imeli dovolj vsega. Ustanovili bomo konsum, kjer boste dobili blago in živila prav poceni. Tako tukaj slepijo nevedno ljudstvo. Pravijo: kmečko ljudstvo moramo pridobiti k sebi, potem smo pa že dobri. Rdečkarji pravijo: To bo šlo brez težave, saj kmet je neumen, pridobiš ga na stran, katero hočeš, ker ni politično izobražen. Tukaj se pa ti ptički zelo motijo. Mi se sedaj dobro zavedamo, kako važnega pomena da je naš kmečki stan, ker je večji del ljudstva odvisen le od nas. Torej mi kmetje bodimo previdni, držimo se naše edine prave organizacije, t. j.: Slov. Kmečke Zveze. V tej naši katoliško-slovenski stranki imajo vsi naši stanovalci. In če nas bodo še alje nadlegovali ti rdeči ptički, jim bomo že peruti postrigli.

Pregnanci. Italijani so pregnali iz Primorskega veliko število slovenskih železničarjev. Ti reveži so sedaj dospeli v naše kraje. Priložijo se, da sploh ne dobijo zasluzka ali pa take slab, da ne morejo preživljati svoje družine. Da bodo dobili naši vrli primorski trpinji dovolj dela in jela pri nas, zahtevamo z vso energijo, naj vlada takoj odslavi in pošene čez mejo vse zagrizene nemške in nemčurske železničarje in naj na njih mesta nastavi uboge primorske pregnance.

Nemški delegatje odpotujejo v Pariz. Po poročila pariških listov je ententa po generalu Noudantu zaznanila Nemčiji, da bo dne 28. aprila v Parizu sprejela nemške zastopnike, katerim je zagotovljeno popolnoma prosto gibanje ter svobodna uporaba telefona in telegrafa.

Zaveznitvo med Jugoslavijo in Grčijo. List »Temps« poroča, da se vrše pogajanja med Jugoslavijo in Grčijo z namenom, skleniti zaveznitvo med obema državama.

Palestina samostojna država. Po poročilih iz Pariza bo postala Palestina samostojna država pod protektoratom Anglije. Sv. Oče pa zahteva, da se proglasi Jeruzalem za mednarodno last.

Organizacija Slov. Kmečke Zveze v mariborski okolici prav lepo napreduje. Sedaj je skoro ni več občine, kjer ne bi bila izvršena organizacija naše stranke, v kateri se zbira ne samo kmet, temveč tudi delavec, obrtnik in razumnistvo. Zadnji shodi so se vršili: dne 23. aprila v Pobrežju, kjer sta govorila poslanec dr. Hohnjec in urednik Žebot, dne 24. na Teznu ter 25. na Radvanju. Na teh dveh shodih sta govorila dr. Leskovar in urednik Žebot. Da je naša stranka radi svojega krščanskega in čistega narodnega programa šel v peti nemčurjem in rdečkarjem, spričuje shod v Radvanju, kjer so sociji in nemčurji na shodu močno rogovilili. A ustanovitve krajevne organizacije vendar niso mogli preprečiti. — Voditelji, somišljeniki! Prirejajte pridno shode vsako nedeljo in praznik po vseh župnijah in vaseh. Z govorniki si pomagajte sami, ker so mariborski večinoma oddani že za več mesecev. Na delo!

Jugoslovanska Kmečka Zveza se bo ustanovila dne 5. maja v Ljubljani. Vabimo somišljenike iz Stajerske, da se udeležijo tega velevažnega zborovanja. Začetek ob 10h dopoldne v Unioau.

Prepovedano slavlje 1. maja. »Slovenec« poroča iz Zagreba, da je z ozirom na to, da je o-

zemlje SHS v vojnem pasu prepovedana proslava 1. maja na vsem ozemlju.

Tedenske novice

Današnja številka »Slov. Gospodarja« smo radi 1. majnika morali izdati že v torek. Sklep uredništva je bil v torek dopoldne ob 10. uri. Vsi pozneje došli dopisi in zaznanila prireditelj ali shodov.

Duhovniške vesti. Na župnijo Sv. Benedikta v Slov. gor. bo dne 1. majnika umeščen č. g. Fr. S. Gomilšek, dosedaj župnik pri Sv. Petru na Medvedovem selu. Neumornemu organizatorju želimo na novem mestu obilo sreče in božjega blagoslova. — Nevarno je zbolel in se priporoča sobotom v molitev č. g. Franc Kompolšek, bivši kaplan na Muti ob Dravi, kateri leži sedaj v bolnišnici v Mariboru. — Prestavljeni so gg. kaplani Anton Pučnik iz Novecerkve za provizorja k Sv. Petru na Medvedovem selu: Jožef Petrovič iz Trbovelj v Slov. Bistrico; Martin Gorogranec iz Slovenske Bistrice v Trbovlje; Martin Erhatic, provizor pri Sv. Benediktu v Slov. gor., je nastavljen za kaplana na Crngori pri Ptuj. Bivši vojni kurat Pavel Žagar je nastavljen za kaplana v Novicerkvi. — Radi bolehnosti stoji s 1. majem v stalni pokoj č. g. Matija Skorjanc, župnik v St. Janžu na Dravskem polju, in se naseli na svoji rojstni župniji Sv. Pavel v Savinjski dolini.

† Stolni vikar Franc Simončič. Ponedeljek dne 20. aprila dopoldne je po daljšem bolehanju mirno v Gospodu zaspal bivši mnogoletni, mnogozaslužni stolni vikar v Mariboru, č. g. Franc Simončič v 56. letu svoje starosti. Rojen je bil leta 1863 pri Sv. Urbanu pri Ptuj in kot tretje letnik v mašnika posvečen leta 1886. Kot kaplan je služboval v Negovi, Zavriču in pri Sv. Benediktu v Slov. goricah do leta 1893, ko je bil imenovan za kornega vikarja v Mariboru. Leto pozneje je bil imenovan za stolnega kaplana, katero službo je opravljal do leta 1901, ko je bil imenovan za stolnega vikarja v Mariboru. Rajni je bil izredno ljubeznjiv, ljedomil in nad vse vnet katoliški duhovnik. Bila ga je v pravem pomenu besede sama ljubeznjivost, dobrotljivost in ljudomilost. Njegovo plemenito srce ni odreklo nobenemu pomoci, kadar se je zatekel k njemu in o njem se po pravici sme reči, da ni imel nobenega sovražnika, in če celo taki ljudje, ki sovražijo vsakega še tako plemenitega, katoliškega duhovnika, so se vselej z veliko spoštljivostjo izražali o rajnem stolnem vikarju. Nehreje je pa oseb, katerim je delil telesne dobrate. Čeprav po poklicu duhovnik in ne zdravnik, je bil vendar izboren svetovalec v raznih boleznih in od blizu in daleč so ljudje kaj radi prihajali k njemu prosti ga na svetov v kaki težki in nevarni bolezni — bil je torej zdravnik za dušne in tudi za telesne bolezni. Nehalo je bito njegovo plemenito srce in o trpela je njegova roka, katera je delila toliko dobrot. Njegova zlata duša že uživa rajsko veselje nad zvezdami. Pogreb predragega rajnega se vrši v sredo dne 30. aprila popoldne ob pol 4. uri na staro mestno pokopališče. Svetila mu večna luč in blag mu spomin!

Župnijske izpite delajo te dni v Mariboru naslednji gospodje: Jakob Čebašek, kaplan pri Sv. Martinu pri Saleku; Aležij Sagaj, kaplan v St. Janžu na Dravskem polju; Franc Časl, kaplan pri Sv. Miklavžu pri Ormožu in Martin Kozar, kaplan pri Sv. Lenartu v Slov. gor.

Odvetnik, član SKZ v Mariboru je edinole dr. Josip Leskovar, ki ima svojo pisarno na Koroški cesti št. 1 (bogoslovno poslopje). Članom Slov. kmečke zveze priporočamo, da se v pravnih zadevah zatekajo k temu odvetniku.

Nadvojvoda Evgen bivši maršal in vrhovni poveljnik bivše avstrijske armade na italijanskem bojišču, ki se je toliko časa mudil v Mariboru, je dne 25. aprila zapustil Dunaj in se odpeljal v Švico. Solzili se za njim ne bodo nikjer. Srečno pot!

Novi dnevni čas na železnica. Vleed odredbe ministrstva za železnice z dne 10. aprila 1919, št. 1834 začno s 1. majnikom t. j. železnice v kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev šteti dnevni čas od 1—24.

Centralna uprava za trgovački promet se inostranstvom (Prehodno gospodarski urad) podružnica v Ljubljani. — Glasom sklepa Upravne komisije zgoraj omenjenega urada so se določile uradne ure od 8. zjutraj do 2. popoldne. Stranke se sprejemajo brez izjeme le ob delavnikih od 10. do 12. ure. Ostali čas je strogo rezerviran za notranje poslovanje.

Ustanavljanje društev. V zadnjem času se množe slučaji, da pripravljajo ljudje ustanovitev društev

po predpisih starega avstrijskega zakona o društvenem pravu z 15. novembrom 1867 štev. 134 drž. zak. deželni vladi za Slovenijo, dasi je ta zakon že davno razveljavljen in velja sedaj naredba Narodne vlade SHS v Ljubljani št. 134 z dne 25. novembra 1918 (uradni list št. 14). Določbe te naredbe se glase: § 2. Društvo mora ustanoviti, pravila in sedež društva, dalje člane vodstva tekom treh dni naznaniti pristojni oblasti. Enako je naznaniti vsakokratno izpremembo teh okolišnosti. § 5. Pristojna oblast je okrajno glavarstvo, v mestih z lastnim statutom magistrat (tam kjer je v mestu policijsko ravnanje, pa to). § 6. Vse vloge društva so proste kolka. Občinstvo se opozarja na to naredbo, da se je drži in tako izogni časovnim zamudam in nepotrebnim stroškom.

Nova slovenska posest. Na Tržaški cesti v Pobrežju št. 3 je kupil zaveden Slovec Jos. Kliček iz Podčetrka hišo z gostilno in mesarijo.

Prošnje kadetnih aspirantov za sprejem v skupno vojsko. Vsi oni enoletni prostovoljci, ki so dovršili častniško šolo, položili tozadevne izpite ter imajo izpolnjene tudi druge pogoje za imenovanje pra-porščakom, oziroma podporočnikom, naj nemudoma predlože komandi Dravske divizijske oblasti službenim potom predpisane prošnje za sprejem v skupno vojsko SHS. Tem prijavam se morajo priložiti vse tozadevne listine ter izjava častniškega zbora glede službene in izvenslužbene sposobnosti. Oni enoletni prostovoljci, kateri so prošnje za povzicanje že vložili naj predlože samo pravilno izpolnjene formulare prijav za sprejem v skupno vojsko SHS. Predpisani formularji se dobe v adjutanturi Dravske divizije v Ljubljani.

Aj te ljube zemljice! Nemka iz Gradca je prišla v nedeljo v mariborsko gostilno. Ko je zagledala na mizi zemljice, je vskliknila: »Oj te ljube zemljice! Srečna dežela, ki imaš svojim ljudem dati kaj jesti. Pri nas v Nemški Avstriji pa še otrobovega kruha nimamo.«

Nove telefonske govornice. Pri poštah uradih Ivanjkovci, St. Ilj v Slov. goricah in Brezno so se otvorile telefonske centrale z javno govornico za krajevni in medkrajevni telefonski promet.

Izpmembe v osehju. Odslovljeni so: okrajni sodnik in sodnik predstojnik dr. Viktor Pavliček v Rogatcu, okrajni sodnik Karel Lobinger v Rogatcu in kancelist Ivan Pejk v Ljutomeru.

Upokojeni železničarji. Ker je Delavska zavarovalnica zoper nezgode v Ljubljani prejela z Dunaja seznam železničarjev, ki so prejeli dosedaj neugodne rente, se izvrši tekom prihodnjega tedna nakazilo rent potom tukajšnjega čekovnega urada. Samo oni, ki do 1. maja še ne bi prejeli rente, naj se zglašijo pisмено ali ustmeno pri Začasni Delavski zavarovalnici zoper nezgode v Ljubljani, Soleki drevored, 2 kreslja.

Kaj je to? Občinski urad Velenje razpošilja ta le oglas: Vse privatne osebe, katere posedujejo vojna posojila in police vojni zavarovanj od 1. do 8. vojnega posojila, se vabijo, da se morajo radi natančnih tozadevnih pojasnil zglašiti v času od 13. aprila do 15. maja 1919 vsak dan popoldne od 2. ure naprej v občinski pisarni v Velenju. Izvzeta so pupilarna, cerkvena in posojilnična voj. posojila. Vsak mora prinesiti s seboj listino ali police vojnih posojil in zavarovanj. Nihče naj ne zamudi prilike, katera se mu v tem kratkem času mudi. Podpisan je nek Vičič. Kaj hoče občinski urad Velenje s tem? Kdo je g. Vičič? Velenjski župan Staza pa napreša na drugi strani tega oglasa županstva sosednih občin, naj ta razglas vsako nedeljo in praznik do 15. maja javno pri cerkvi pri maši (!?) razglasijo. Naj nam nekdo razjasni skrivnostni pomen tega oglasa.

Kraljica cerkvenega leta — Smarnice za leto 1919, spisal M. Volčič, župnik v Breznu, izdala Cirilova tiskarna v Mariboru, so ravno kar izšle. V mični obliki razpravljajo razne Marijine praznike. Obsegajo lepe nauke za Marijine častilce. Ob koncu so pridejane mašne, spovedne in obhajilne molitve in litanije Matere božje. Cena lični knjižici s poštno vred znaša K 340. Naročajo se v Cirilovi tiskarni v Mariboru. Častilci Marijini, eskite takoj po tej najnovejši knjižici.

Najlepše darilo za birmanca je molitvenik. Molitvenikov še ima nekaj na razpolago Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, katero toplo priporoča.

Zrinsko-Frankopanski vlak so pozdravljali in slovesno sprejeli po vseh postajah na Slov. Stajerju. Kolodvorska poslopja so bila povsod sijajno okrasena. Svečan je bil sprejem v Celju. Okrajni glavar dr. Andrejka je imel slavnostni pozdravni govor. Ko je vlak odhajal, je oddalo moštvo tri salve, in 21 krat se je izstrelilo iz topa. Med sviranjem godbe

in petem narodnih pesmi, je vlak odpeljal proti jugu. Sijajen sprejem je bil tudi na Zidanem mostu, kjer se navzeči francoski častniki niso mogli nadejati sijaju, s katerim spremlja ves jugoslovanski rod svoja prva mučenika za svojo svobodo. Na meji med Slovenijo in Hrvaško je pričakovalo vlak na tisoče in tisoče prebivalstva, ravno tako v Zagrebu, kamor je došel vlak v ponedeljek ob 4. uri popoldne. Kosti mučenikov je izročil dr. Velemir Deželič zagreškemu županu dr. Skulju. Za tem je krenil sprejem do zgradbe jugoslovanske akademije. Na čelu so šli oddelki jugoslovanske vojske vojaška godba, arbski in hrvaški sokoli, sokolake fanfare. Zemeljske ostanke Zrinskega in Frankopana so nosili akademiki. Za kirsto so korakali vsi častniki SHS, na čelu jim general Božo Janković, zastopala vseh zagreških društev in velika množica občinstva. Mesto je svečano okrašeno z zastavami. Nad kolodvorom in sprevedom sta krožila dva eropisna, ki sta letala jako nizko. Prihod vlaka je naznanilo 21 strelav iz topov in zazvonili so vsi zvonovi vseh zagreških cerkva. Spreved se je izvršil v polnem redu. Pogreb se je izvršil dne 30. aprila na sijajen način.

Jeana d'Arc — svetnica. Dne 6. t. m. je bil v papeževi prisotnosti izvršen obred čitanja dekreta, ki znači pripravo za proglašenje za svetnico. Papež je ob ti priliki izrazil nado, da bo sveta Ivana ona vez, ki bo spajala domovino in vero, Francijo in cerkev, zemljo in nebo.

Dobrim srcem. V javni bolnišnici v Mariboru imajo štiri tedne starega dečka, ki je brez staršev in brez vsakega sorodnika. Fant je zdrav in čil. Prosimo dobra srea, da vzamejo revčeka-Pepčka za svojega. Oglasiti se je pri oskrbništvu bolnišnice v Mariboru.

Dopisi.

Leitersberg—Krčevina. Ker je v četrtek dne 1. maja razdelilnica v Krčevini ves dan zaprta, se vrši razdelitev moke za občino Leitersberg v sredo, dne 30. aprila in za občino Krčevino v petek, dne 2. majnika.

Dev. Marija v Pušavi. Letos se bo obhajal romarski shod 3. nedeljo po Veliki noči to je dne 11. maja in ne na 4. nedeljo kakor navadno.

Sv. Peter pri Mariboru. Sprejema telesnih ostankov naših narodnih mučenikov Zrinskega in Frankopana so se udeležili v obilnem številu tudi Sentpeterčani. Prisotni so bili pevski zbor, šolska mladina in drugi v prav obilnem številu. Utis svčanosti je velik, naj ne izostane tudi narodno delo za katero smo se navdušili ob tej priložnosti.

Sv. Bolfenk v Slov. gor. Na Belo nedelje nam je državni poslanec dr. Hohnjec raztolmačil naš zunanji in notranjepolitični položaj. Sklenili smo resolucijo, ki je pošljemo vladi, da z vso odločnostjo zahtevamo za Jugoslavijo vso jugoslovansko zemljo: Prekmurje, Štajersko do skrajnega slovenskega krsja, Korško s Celovcem in Beljakom, Gorico, Trst, Istro in Dalmacijo. Sklenili smo tudi, kakor nas je k temu izpodbujal dr. Hohnjec, ustanoviti in izpolniti pri nas krščansko in narodno organizacijo, politično in nepolitično. Izbrali smo si krajevni odbor SKZ, nov odbor za izobraževalno društvo, izvoljeni sta tudi bili predsedstvi mladeniške in dekliške zveze. Spomladanski duh je zavel tudi v naših društvih.

Sv. Andraž v Slov. gor. Shod SKZ na Belo nedeljo popoldne je bil kljub slabemu vremenu prav dobro obiskan. Govoril je poslanec dr. Hohnjec. Izbran je bil krajevni odbor SKZ. Z vseplošnim odobravanjem je bila sprejeta resolucija, ki zahteva za jugoslovansko državo vse slovensko ozemlje s Prekmurjem, z vsemi slovenskimi kraji na Štajerskem, Celovec, Beljak, Gorico, Trst in Istro, ter izjavlja, da naš narod kakšne druge odločitve mirovne konference v Parizu ne bi mogel sprejeti.

Sv. Lovrenc v Slov. gor. Tukaj se je glede narodnostnih razmer zelo malo izpremenilo, skoraj bi rekel nič. Nemškutarija cvete in rogovih v polni meri še naprej. Zlasti ena trgovina se v tem oziru posebno odlikuje s svojim še vedno nemškutarskim napisom, namreč Hansa Toplak, čeravno je dotični že umrl lani. Tudi v trgovini se čisto krat sliši, da osebe govori med seboj samo nemški. Ali smo še vedno v stari Avstriji, kjer so imeli renegati prvo besedo? Odločno zahtevamo, naj se dotični nemškutarski napis odstrani.

Malaneda. Pretečeno nedeljo smo priredili tu dve igri: Marijin otrok in Razporoka. Udeležba je bila tolika, da so bili vsi prostori premajhni. Na Belo nedeljo so se igri ponavljali.

Zagorje pri Pilštanju. Dne 14. aprila je umrla pridna in skrbna žena Marija Kolar, roj. Volasko. Po kratki bolezni in v najlepših letih je zapustila ta svet. Kako je bila priljubljena, je pokazal njen veličasten pogreb. Na svidenje nad zvezdami!

Cenjeni naročniki! Cene tiskarskih potrebin rastejo vedno bolj. Kilogram papirja je prejel stal 26 vin., zdaj stane K 3 30; barva prej K 1 10, zdaj K 10—; sirovo olje prej 14 vin., zdaj K 1 50. Vseled draginje smo morali stavecem in sploh vsemu osebju v tiskarni zvišati plačo za okroglo 100 odstotkov. S tem so se stroški za naš list podvojili, tako da nam pride za enega naročnika list na 4 straneh na K 8—, na osmih straneh pa skoraj K 16—. Dastravno neradi, bomo vendar morali zvišati naročnino našemu listu. Zvišali pa še ne bomo zdaj, ampak še-le takrat, ko bomo dobili toliko papirja, da bo list lahko izhajal na 8 straneh. Skoraj vsi drugi listi so zvišali naročnine prvo krat ob novem letu in zdaj zopet s 15. aprilom, mi dosedaj še tega nismo storili, ker smo pričakovali, da bo draginja izginila. Ako pa bomo morali v kratkem to storiti, naj nam cenjeni naročniki tega ne zamerijo, ker prisilje so nas v to draginjske razmere.

Posamezne številke našega lista stanejo od 1. maja naprej 30 vin.

Gospodarske novice.

Boj proti mrazu. Vsa znamenja kažejo, da bomo imeli letos meseca maja mrzle dni, ki ulegnejo škodovati rastlinstvu. Za boj proti slani je najboljšo sredstvo zažiganje drčja in drugih stvari, ki dajo dosti dima. Posebno priporočamo vinogradnikom, da si pripravijo obilo take tvarine. Kresove naj zažigajo v slučaju nevarnosti vsi vinogradiški, ne samo kak posameznik.

Živila in druge potreščine za Jugoslavijo. Angleški poslanik je naznanil trgovinskemu ministru v Beogradu, da se nahajajo v angleških pristaniščih sledeče množine blaga in živil, ki so namenjena za Jugoslavijo: 100 000 ton moke, 300 ton špeha, 250 ton olja, 5000 ton sladkorja, 400 ton kave, 100 ton čaja, 300 ton riža, 400 ton mila, 100 ton sveč, 500 ton soli, 300.000 parov čevljev, 800 ton usna, pol milijona raznih srajc, 500 ton blaga za moške obleke, 100 ton sukanca, gumbov, šivank, 500 ton blaga za ženske obleke, 50 000 ton premoga in 120 ton petroleja. To blago se bo nahajalo do konca meseca maja še v naši državi. Blago bo izročeno trgovcem in cene bodo nizke, država bo pa nadzorovala prodajo.

Sladkor za čebele. Deželna vlada za Slovenijo je izposlovala v Pragi sladkor za čebele ter do ločila, da dobi čebelarstvo društvo za Kranjsko 3 vagona, štajersko in korško čebelarstvo društvo vsako po 2 vagona sladkorja. Pravico do sladkorja imajo vsi čebelarji, člani in nečlani društva, ki se morajo prijaviti edinole pri čebelarških podružnicah. Podružnice imajo sestaviti nabiralne liste, ki naj obsegajo ime čebelarjevo, kraj, pošto, število plemenjakov, vrsto panjev in množino sladkorja. Roji ne pridejo v poštev. Nabiralne liste in denar naj pošljejo podružnice najkasneje do 5. maja svojemu osrednjemu društvu. Cena 6 K za 1 kg Morebitni večji stroški se bodo doplačali pri prejemu blaga. Podružnice dobe sladkor le pod pogojem, da pošljejo same ponj po prejetju obvestila in sicer s svojimi vrečami, ker vreče, v katerih pošlje tovarna sladkor, so je papirnatega blaga in niso sposobne za prekladanje. Sladkor je bil 13 dni oddan v Pragi.

Zahteve slovenskih kmetov. Zastopniki kmetov v župnije Smiklavž nad Laškim so dne 27. t. m. soglasno sklenili naslednje resolucije: 1. Zahtevamo, da se prej kot mogoče skliče zbor v Ljubljano. 2. Ugovarjamo najodločnejše zoper prekomerno povišanje voznih tarifov južne železnice in zahtevamo, da znaša povišek za III. razred le 35%, kot v Nemški Avstriji. 3. Zahtevamo, da se davek na vojni dobiček začne še le pri premoženju nad 30.000 K in da znaša pri 100.000 K vojnega dobička najmanj 80%. 4. Zahtevamo, da se pri dohodninskem davku šteje med dohodke samo vrednost za davčnega obvezanega porabljenih domačih pridelkov, ne pa tudi za njegovo ženo in njegove nedorasle otroke. 5.

Ne sprejmemo nobene šolske postave, ki bi se sklenila brez sodelovanja izvoljenih kmečkih poslancev. 6. Zahtevamo veljavno pravico za ženske.

Shodi in prireditve.

V četrtek, dne 1. majnika v Mariboru v telovadnici ljudske in meščanske šole II (Reiserjeva ulica — vhod iz Elizabetine ulice) ob 4. uri pop. predavanje dr. Hohnjeca o organizaciji mladine, zlasti »Orlov« in »Orlice«. Vabimo k predavanju vse, ki se zanimajo za naše organizacije. — Ob enem se vrši delovski shod Katoiške delavsko društvo pozivlja vse člane, moške in ženske skupine jugoslovanske strokovne zveze, da pridejo zanesljivo in polnoštevilno na ta delavski shod. Govorita dr. Hohnjec in dr. Capuder. Zaupniki in zaupnice agitirajte med delavstvom, trgovskimi in obrtniškimi nastavljenici in somišljeniki, da bo udeležba častna. Po zborovanju izvolitev odbora za žensko skupino, zato naj zaupnice, ki so prevzele agitacijo in nabiranje članic, pridejo zanesljivo in prinesejo nabrane pristopnice in nabiralne pole.

V nedeljo, dne 4. maja v Vučenici in sicer pri Devici Mariji na Kamnu ob 11. uri popoldne na prostem velik ljudski shod. Nastopi več govornikov iz Maribora in drugod. Vsi na shod! — Na Vranskem po ranem opraviu velik shod SKZ. Govori državni poslanec dr. Hohnjec. — V Račah ob 2. uri popoldne v združenem prostoru redni občni zbor Kmetijske zadruge z navadnim dnevnim redom. — V Slivnici pri Mariboru ob 8. uri popoldne v posojilniških prostorih redni občni zbor hranilnice in posojilnice z običajnim dnevnim redom. — Pri Sv. Pavlu pri Preboldu popoldne po večernicah v društvenem domu gledališka predstava izobraževalnega društva. Spored: »Junaška deklica«, žaloigra s petjem; in »Prepirljiva sosed« ali »Boljša kratka sprava ko dolga pravda«, burka. — Pri Sv. Križu pri Ljutomeru po rani službi božji v Slomšekovi dvorani shod SKZ. Govori Vlad. Pušenjak iz Maribora, dekan Ozmeč, Dragotin Novak in Jakob Rajh iz Ljutomera. Pridite vsi polnoštevilno na ta važen shod! — V Št. Ilju pri Velenju popoldne pri večernicah Vodnikova slavnost z govori, petjem in srečolovom. — V Razvanju pri Hočah popoldne ob 3. uri shod SKZ. Govori dr. Lestovar. — V Braslovčah popoldne po večernicah shod SKZ. Govori član Narodnega predstavništva prof. dr. Hohnjec. — Pri Sv. Križu pri Mariboru popoldne po večernicah prireditve bralnega društva. Upriporijo se dve igri: »Tri sestre« in »Trije tleki«. — V Rajhenburgu takoj po prvem sv. opraviu v dvorani nove kaplanije politični shod SKZ., na katerem govori poslanca narodnega predstavništva dr. Jankovič in Pišek. — V Orehovi vasi popoldne po večernicah pri Pišek čebelarški shod. Govori potovalni učitelj čebeloreje Juranič. — Sv. Anton na Pohorju. Shoda pri Devici Mariji na Kamnu v nedeljo, dne 4. maja se udeležimo tudi Antončani v obilnem številu. — Tretjo nedeljo po Veliki noči, dne 11. maja je tukaj romarski shod. Slovesno svečo opravilo bo ob 10. uri. — Pri Mali Nedelji popoldne po večernicah shod SKZ. Govore posl. in dekan Ozmeč, Vlad. Pušenjak, Dragotin Novak in drugi.

Dogodki na Koroškem in Ogrskem.

Ob sklepu uredništva smo dobili zasebno poročilo iz Velikoveca, da so se v slovenskih krajih, ki so zasedeni po Nemcih, ljudje uprli nemški boljševiki sili. Poslali so glasnike k našim četam, naj pridejo na pomoč. Novejša poročila pravijo, da so naši prodrli že dokaj naprej. — Srbi, Čehi in Rumuni prodirajo na Ogrsko. Zasedli so že velik del ogrskega ozemlja, kjer prebivajo Slovani in Rumuni.

Listnica uredništva

Mala Nedelja: Dopis preobširen. Sicer pa se za take laži nihče ne zmeni. — J. Dobrna: Preobširno. Glede pošte pa se le pritožite na pošto ravnateljstvo. — Članek »K. preosnovi šolskega zakona«: Uredništvo smo morali radi praznovanja 1. maja zaključiti že v tork popoldne. Radi tega je došel Vaš članek za tokrat prepozno. — Saloveci: Dotični izkaz je nabit v vsaki trafiki. — Ljutomer: Vašo pritožbo o županu, mesarju itd. pošljite okrajnemu glavarstvu ali pa odseku za prehrano pri deželni vladi v Ljubljani. — Št. H., St. Peter na Medv. selu: Prošnje na okrajno glavarstvo. — Konjerejci Hrastje: Moja: Vašo pritožbo smo poslali deželni vladi v Ljubljani.